EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 7.8.2020.
COM(2020) 358 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Gada ziņojums par Eiropas Savienības humānās palīdzības darbībām, kas finansētas 2019.gadā

IEVADS 2

HUMĀNĀS PALĪDZĪBAS DARBĪBAS, kas atbalstītas 2019. gadā 2

ECHO finansē un savas uz pierādījumiem balstītās pieejas īstenošanas vajadzībām izmanto Kopīgā pētniecības centra (*JRC*) izstrādāto *INFORM* riska indeksu, kas daudzām organizācijām, piemēram, ANO un starptautiskajām nevalstiskajām organizācijām, kļūst par *de facto* riska novērtējuma metodi. 2

Pārskats par galvenajām humānās palīdzības darbībām, kas atbalstītas 2019. gadā 2

Horizontālās prioritātes 9

Kopsavilkums par 2019. gadā veiktajiem novērtējumiem 11

2019. gada budžets 12

PAPILDU INFORMĀCIJA UN AVOTI 13

2014. gada partnerības satvaru parakstījušo partneru saraksts 13

IEVADS

Šajā ziņojumā ir izklāstītas Eiropas Savienības ("ES") 2019. gadā īstenotās galvenās darbības un politikas rezultāti humānās palīdzības jomā, ko finansējusi Eiropas Komisija ("EK"). Ziņojums sagatavots saskaņā ar Padomes 1996. gada 20. jūnija Regulu (EK) Nr. 1257/96 (19. pants).

HUMĀNĀS PALĪDZĪBAS DARBĪBAS, kas atbalstītas 2019. gadā

2019. gadā vajadzība pēc humānās palīdzības turpināja palielināties sarežģītu krīžu, dabas katastrofu un epidēmiju uzliesmojumu dēļ, kas bieži vien izraisīja iedzīvotāju masveida pārvietošanos. Šajā kontekstā Eiropas Civilās aizsardzības un humānās palīdzības operāciju ģenerāldirektorāts ("*ECHO*") joprojām bija viens no galvenajiem humānās palīdzības sniedzējiem, piešķirot līdzekļus kopumā 2,4 miljardu EUR apmērā miljoniem krīzes skarto iedzīvotāju vairāk nekā 80 valstīs. Lai mazinātu arvien pieaugošo humānās palīdzības finansējuma deficītu, *ECHO* turpināja atbalstīt "Lielās vienošanās" ietvaros apstiprināto apņemšanos īstenošanu, jo īpaši saistībā ar kopīgo daudznozaru vajadzību novērtējumu.

Ievērojama ES humānās palīdzības daļa tika novirzīta krīzes skartajiem iedzīvotājiem Sīrijā un tās kaimiņvalstīs, tostarp Eiropas Savienības Bēgļu atbalsta mehānisma Turcijā humanitārajai komponentei. ES arī veltīja īpašu uzmanību tam, lai atbalstītu iedzīvotājus "aizmirsto krīžu" reģionos, piemēram, Centrālāfrikas Republikā, Sudānā, Pakistānā, Kolumbijā, Venecuēlā, Haiti un Filipīnās.

ECHO bija vadošā loma, veicinot uz principiem balstītas humānās palīdzības un starptautisko humanitāro tiesību ievērošanu. Šī vadošā loma tika īstenota, aktīvi vēršot sabiedrības uzmanību uz konkrētām humanitārajām krīzēm, kā arī globālā līmenī, proti, vadot Starptautiskā Sarkanā Krusta komitejas (SSKK) Līdzekļu devēju grupu[1] un Iniciatīvu par humānās palīdzības sniegšanas principiem un labu praksi[2] (sadarbībā ar Šveici).

ECHO finansē un savas uz pierādījumiem balstītās pieejas īstenošanas vajadzībām izmanto Kopīgā pētniecības centra (*JRC*) izstrādāto *INFORM* riska indeksu, kas daudzām organizācijām, piemēram, ANO un starptautiskajām nevalstiskajām organizācijām, kļūst par *de facto* riska novērtējuma metodi.

Pārskats par galvenajām humānās palīdzības darbībām, kas atbalstītas 2019. gadā

Sāhela — sarežģīta krīze

ES reaģēja uz ārkārtas vajadzībām pēc humānās palīdzības Burkinafaso, Mauritānijā, Mali, Čadā, Nigērā, Nigērijā un Kamerūnā, piešķirot 188 miljonus EUR. Tas ietvēra ātrās reaģēšanas mehānismus (daudznozaru ārkārtas palīdzības paketes trīs mēnešu periodam) un atbalstu pastāvošām valsts struktūrām to centienos saglabāt piekļuvi pamatpakalpojumiem. ES palīdzība veicināja piekļuvi grūti sasniedzamām vietām, izmantojot humānās palīdzības gaisa

[1] SSKK Līdzekļu devēju grupu veido valdības, pārvalstiskas organizācijas un starptautiskas iestādes, to ikgadējā iemaksa ir vismaz 10 miljoni CHF.
[2] Iniciatīva par humānās palīdzības sniegšanas principiem un labu praksi ir neoficiāls līdzekļu devēju forums, kurā pulcējas 42 līdzekļu devēji, kas vēlas sniegt efektīvu humāno palīdzību atbildīgā veidā.

pārvadājumu pakalpojumus, civilo un militāro iestāžu koordināciju humānās palīdzības jautājumos, kā arī informācijas pārvaldību.

ES nodrošināja pārtikas produktus neražīgajā periodā, kā arī ārstēšanu nepilnvērtīga uztura situācijā bērniem, kuri cieta no smaga akūta nepilnvērtīga uztura un kuriem bija vajadzīga dzīvību glābjoša ārstēšana. Turklāt ES aktīvi strādāja, lai īstenotu humānās palīdzības un attīstības jomas apvienoto pieeju nolūkā veicināt krīzes skarto iedzīvotāju izturētspēju un novērst pārtikas nodrošinājuma trūkuma un akūtas uztura nepietiekamības pamatcēloņus.

Centrālāfrikas Republikas reģionālā krīze

Neraugoties uz februārī parakstīto miera līgumu, humanitārā situācija Centrālāfrikas Republikā nav uzlabojusies. Centrālāfrikas Republikai un bēgļiem, kas no šīs valsts bija ieradušies Kamerūnā un Čadā, tika piešķirti 22,4 miljoni EUR, nodrošinot daudznozaru humāno palīdzību, stiprinot humānās palīdzības koordinēšanu, drošību un materiāltehnisko apgādi.

Čada ezera baseina krīze

Nigērijā, Nigērā, Kamerūnā un Čadā kopā ir aptuveni 17,4 miljoni iedzīvotāju, un 10,7 miljoniem iedzīvotāju, tostarp vairāk nekā 6 miljoniem bērnu, bija vajadzīga humānā palīdzība. ES nodrošināja daudznozaru humāno palīdzību aptuveni 64 miljonu EUR apmērā.

Dienvidsudāna

Aptuveni 7,5 miljoniem Dienvidsudānas iedzīvotāju 2019. gadā bija steidzami vajadzīga humānā palīdzība, un kaimiņvalstis uzņēma vairāk nekā 2 miljonus bēgļu no šīs valsts. ES piešķīra Dienvidsudānai 51,6 miljonus EUR, risinot problēmas saistībā ar lielo pārtikas nodrošinājuma trūkumu un nepilnvērtīgu uzturu visā valstī. Bērnu un sieviešu aizsardzība ir ES prioritāte, ņemot vērā ārkārtīgi lielo vardarbības izplatību un to, ka seksuālā vardarbība tiek izmantota kā kara ierocis.

Sudāna

Valsts izjuta gadu desmitiem ilgā konflikta sekas, un šo situāciju vēl vairāk pasliktināja nepieredzēta ekonomiskā krīze un pārtikas produktu cenu kāpums, kā arī apstāklis, ka 25 % iedzīvotāju saskārās ar lielu pārtikas nodrošinājuma trūkumu. Gada gaitā lielākā daļa ES humānās palīdzības — 55,7 miljoni EUR — tika novirzīta pārtikas palīdzības, ar uzturu saistītas aprūpes un ārstēšanas nodrošināšanai galvenokārt bērniem, kas jaunāki par 5 gadiem, kā arī grūtniecēm un ar krūti barojošām sievietēm. Lai paplašinātu iedzīvotāju piekļuvi ilgtermiņa sociālajai aizsardzībai Sudānā, ES papildina humānās palīdzības finansējumu ar attīstības palīdzību, lai palīdzētu stiprināt kopienu izturētspēju.

Lielo ezeru reģionālā krīze

Gan Kongo Demokrātisko Republiku, gan Kongo Republiku skāra nepārtrauktais konflikts un Ebolas vīrusslimība. Komisija šim reģionam piešķīra aptuveni 72 miljonus EUR, tostarp reaģējot uz Ebolas vīrusslimību. Vēl 7 miljoni EUR tika izmantoti *ECHO* lidojumu operāciju finansēšanai.

Etiopija

Etnisku iemeslu dēļ pastrādātas vardarbības rezultātā iekšzemē pārvietotu personu skaits Etiopijā 2019. gada sākumā sasniedza augstāko punktu — 3,1 miljonu, vēlāk pazeminoties līdz 2 miljoniem. Neraugoties uz faktu, ka drošības un drošuma nosacījumi ne vienmēr bija

izpildīti, iestādes centās atgriezt pārvietotās personas to izcelsmes vietās, tādējādi pārkāpjot brīvprātīgas un drošas atgriešanas principus. ES 2019. gadā piešķīra 51,5 miljonus EUR, lai sniegtu atbalstu krīzes skartajiem cilvēkiem un palīdzētu saņemt pārtiku, pajumti, mājsaimniecības pamatinventāru, ārstēšanu nepilnvērtīga uztura situācijā, ūdeni un sanitāriju, kā arī aizsardzības pakalpojumus. Lielākā daļa finansējuma tika paredzēta personām, kurām vajadzēja bēgt no pastāvīgas vardarbības un pieredzēt savu mājokļu un iztikas līdzekļu iznīcināšanu.

Kenija

Kenija ir uzņēmusi aptuveni 490 000 bēgļu, bet valdības īstenotā politika, kas liedz bēgļiem pamest nometnes, padara bēgļus pilnīgi atkarīgus no palīdzības. Jauna sausuma viļņa rezultātā aptuveni 2,6 miljoni cilvēku saskārās ar pārtikas nodrošinājuma trūkumu, iedzīvotāju pārvietošanu un paaugstinātu konfliktu rašanās risku ganību un ūdens resursu nepietiekamības dēļ.

Kenijai piešķirtā ES finansējuma apmērs sasniedza 15,95 miljonus EUR, tostarp 11,5 miljoni EUR tika novirzīti bēgļu nometnēm, 1,3 miljoni EUR — pasākumiem saistībā ar gatavību katastrofām trijās valstīs, kurās bija lieli pēkšņas katastrofas sākšanās draudi, un 3,15 miljoni EUR — ārkārtas reaģēšanai uz sausumu un plūdiem ārpus nometnēm.

Somālija

Nepārtraukti mainīgo laikapstākļu un bruņotā konflikta dēļ vajadzība pēc humānās palīdzības joprojām bija liela. Jauns sausuma vilnis pasliktināja humanitāro situāciju, turpretī gada beigās valsts dienvidu daļu piemeklēja lietus sezona, kurā nolijušo nokrišņu daudzums pārsniedza vidējo līmeni un izraisīja lielus mitrzemju plūdus. Šie plūdi skāra vairāk nekā 500 000 cilvēku, izraisot 370 000 iedzīvotāju pārvietošanu un iznīcinot labību. Tā rezultātā mazinājās iedzīvotāju spēja pārvarēt smagās situācijas sekas un tika kavēts atveseļošanas process. Komisija, reaģējot uz minēto krīzi, piešķīra vairāk nekā 63 miljonus EUR.

Uganda

Uganda ir uzņēmusi 1,41 miljonu bēgļu, un 91 % no viņiem ir ieceļojuši no Dienvidsudānas un Kongo Demokrātiskās Republikas. Turklāt kopš 2018. gada augusta valsts ir bijusi pakļauta lielam riskam, ka tajā varētu izplatīties Ebolas vīrusslimība no kaimiņos esošās Kongo Demokrātiskās Republikas, kuru bija piemeklējis lielākais jebkad piedzīvotais šīs slimības uzliesmojums. ES piešķīra 33 miljonus EUR aizsardzībai, pārtikas palīdzībai, veselības aprūpei, piekļuvei drošam ūdenim un sanitārijas pakalpojumiem, kā arī atbalstam bēgļu un viņu uzņēmējvalsts sabiedrības izglītībai. Atbalsts tika sniegts arī sagatavošanās, uzraudzības un reaģēšanas pasākumiem saistībā ar Ebolas vīrusslimību, kā arī nolūkā stiprināt visneaizsargātāko cilvēku izturētspēju un pašpietiekamību, tādējādi mazinot viņu atkarību no ilgtermiņa palīdzības.

Āfrikas dienvidu un Indijas okeāna valstis

Āfrikas dienvidu un Indijas okeāna valstis regulāri piemeklē ekstremāli laikapstākļi, kas sastopami arvien biežāk un kļūst intensīvāki klimata pārmaiņu dēļ. ES ir piešķīrusi vairāk nekā 66 miljonus EUR Āfrikas dienvidu un Indijas okeāna valstīm reaģēšanai uz ārkārtas vajadzībām pēc humānās palīdzības un saistībā ar gatavību katastrofām, kā arī ir uzsvērusi vajadzību stiprināt kopienu un katastrofu pārvaldības iestāžu spēju pārvarēt periodiskas dabas katastrofas.

Āfrikas dienvidus piemeklēja divi spēcīgi cikloni, skarot 3 miljonus cilvēku Zambijā, Svatini, Lesoto, Madagaskarā, Mozambikā, Zimbabvē, Malavi un Komoru Salās. ES reaģēja nekavējoties, sniedzot skartajām valstīm humāno palīdzību, tostarp aktivizējot ES civilās aizsardzības mehānismu Mozambikā.

Ekonomikas krīzē ierauto Zimbabvi piemeklēja tādi satricinājumi kā ciklons Idai, kura rezultātā 7,7 miljoni (vairāk nekā 50 %) iedzīvotāju saskārās ar izteiktu pārtikas nodrošinājuma trūkumu. Reaģējot uz ciklona radītajām sekām, ES piešķīra 31,6 miljonus EUR, galvenokārt pievēršoties humānajai pārtikas palīdzībai un gatavībai katastrofām.

Venecuēla

Venecuēlas sociālekonomiskā sabrukuma rezultātā 2019. gadā tika pārvietoti 3,9 miljoni Venecuēlas iedzīvotāju. Saskaņā ar ANO Humānās palīdzības koordinācijas biroja sniegto informāciju vismaz 7 miljoniem iedzīvotāju vajadzēja humāno palīdzību, galvenokārt tāpēc, ka viņi nevarēja piekļūt veselības aprūpes pakalpojumiem un izglītības iestādēm un viņiem trūka pārtikas produktu un uztura.

ES piešķīra kopā 55 miljonus EUR, lai nodrošinātu humāno palīdzību pārvietotajiem iedzīvotājiem un sniegtu atbalstu uzņēmējvalstu kopienām. *ECHO* maijā izveidoja biroju Karakasā, lai nodrošinātu veikto pasākumu rūpīgu uzraudzību. Pastiprinātas pūles humānās palīdzības atbalstīšanas jomā sekmēja humānās telpas izveidi valstī, un *ECHO* bija viens no galvenajiem dalībniekiem Venecuēlas solidaritātes konferencē, kas oktobrī notika Briselē.

Kolumbija

Humanitārā situācija Kolumbijā krasi pasliktinājās pieaugošā iekšējā konflikta dēļ, un šo situāciju vēl vairāk sarežģīja tas, ka valsts bija uzņēmusi 1,6 miljonus bēgļu no Venecuēlas. Kolumbiju bieži piemeklē dabas katastrofas, un jo īpaši riskam ir pakļautas konfliktos iesaistītās pašvaldības. Tika pārvietoti aptuveni 140 000 cilvēku, un attiecībā uz vairāk nekā 350 000 iedzīvotāju tika piemēroti brīvas pārvietošanās ierobežojumi, kuru rezultātā viņi nevarēja piekļūt iztikas līdzekļiem un pamatpakalpojumiem. Aptuveni 350 000 bēgļu no Kolumbijas tika uzņemti kaimiņvalstīs.

ECHO piešķīra 11 miljonus EUR, lai palīdzētu konflikta un dabas katastrofu skartajiem cilvēkiem Kolumbijā un plašākā reģionā. Iekļautās palīdzības jomas bija aizsardzība, veselības aprūpe, ūdens un sanitārija, izglītība un gatavība katastrofām.

Haiti

Politiskā nestabilitāte, vardarbības pastiprināšanās un ekonomiskā lejupslīde Haiti izraisīja visneaizsargātāko mājsaimniecību jau tā zemās pirktspējas pasliktināšanos, un 3,7 miljoni cilvēku atradās akūtā pārtikas krīzē. *ECHO* piešķīra 14 miljonus EUR, lai reaģētu uz akūtu pārtikas nodrošinājuma trūkumu un atbalstītu humānās palīdzības koordinēšanu. Papildu 3 miljoni EUR tika ieguldīti saistībā ar gatavību katastrofām.

Afganistānas krīze (Afganistāna, Pakistāna, Irāna)

Afganistānā plosās viens no šausmīgākajiem konfliktiem pasaulē, un 17 miljoni cilvēku (50 % no valsts iedzīvotājiem) dzīvo konflikta smagi skartos apvidos, turklāt 3,4 miljoni no viņiem ir iekšzemē pārvietotas personas. Pasaulē ir aptuveni 10 miljoni reģistrētu un nereģistrētu afgāņu

bēgļu. Irāna un Pakistāna ir galvenās afgāņu bēgļu uzņēmējas valstis, t. i., tās uzņem un sniedz atbalstu attiecīgi gandrīz 3 un 4 miljoniem bēgļu.

ECHO Afganistānai piešķīra 61 miljonu EUR, veltot īpašu uzmanību ārkārtas reaģēšanai un ievainojumu ārstēšanai. Irānā un Pakistānā ES humānā palīdzība 18 miljonu EUR apmērā tika izmantota, lai palīdzētu afgāņu bēgļiem un visneaizsargātākajām vietējo iedzīvotāju grupām. ES atbalstīja afgāņu bērnu izglītību Irānā, kas ietvēra arī viņu ģimeņu reģistrāciju. Citas jomas, kurās tika sniegts ES atbalsts gan Irānā, gan Pakistānā, bija ūdens, sanitārija un higiēna (*WASH*), pārtikas nodrošinājums un iztikas līdzekļi, patvērums, aizsardzība un veselība.

Rohindžu krīze (Mjanma, Bangladeša)

Pret Mjanmas rohindžu tautas iedzīvotājiem tika vērsta sistemātiska diskriminācija un mērķtiecīga vardarbība. Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos birojs (*UNHCR*) Koksbazārā (Bangladešā) ārkārtīgi pārslogotā milzu nometnē 2019. gada beigās bija reģistrējis 855 000 rohindžu bēgļu. Ņemot vērā pārvietošanās aizliegumu, iztikas līdzekļu ieguves iespēju neesību un nespēju piekļūt sociālajiem pakalpojumiem, bēgļi bija pilnīgi atkarīgi no humānās palīdzības. Turklāt attiecīgo apvidu bieži piemeklē dabas katastrofas. Aptuveni 600 000 rohindžu joprojām dzīvoja Mjanmas Rakhin štatā katastrofālos apstākļos, un daļa no viņiem atradās norobežotās nometnēs un bija pilnīgi atkarīgi no humānās palīdzības.

ES rohindžu krīzē gan Bangladešā, gan Mjanmā ir sniegusi humāno palīdzību 36 miljonu EUR apmērā, nodrošinot pamata veselības aprūpi, ūdeni, sanitāriju, patvērumu, uzturu, izglītību, aizsardzību, psihosociālo atbalstu un palīdzību katastrofu riska mazināšanā.

Filipīnas

Mindanao cieš no ilgtermiņa iekšējiem konfliktiem, un aptuveni 400 000 cilvēku ir vajadzīga humānā palīdzība (tostarp iekšzemē pārvietotām personām un personām, kuras ir atgriezušās). Turklāt Filipīnas ir viena no tām valstīm pasaulē, kuras visvairāk apdraud dabas katastrofas. ES šai valstij piešķīra kopā 6,7 miljonus EUR humānās palīdzības sniegšanai konflikta skartajiem iedzīvotājiem Mindanao (ārkārtas patvēruma vietas, *WASH* pakalpojumi, veselība, pārtikas un nepārtikas preces, izglītība), kā arī ārkārtas reaģēšanai dabas katastrofu gadījumā un saistībā ar gatavību katastrofām.

Sīrijas krīze

Sīrijas konflikts turpinās jau devīto gadu, un 11 miljoniem cilvēku Sīrijā ir nepieciešama humānā palīdzība. ES piešķīra kopā 260 miljonus EUR, lai sniegtu palīdzību dzīvību glābšanā Sīrijā un sīriešu bēgļiem Libānā, Jordānijā un Ēģiptē, nodrošinot pārtiku, zāles, ūdeni un patvērumu. Kaimiņvalstīs Libānā un Jordānijā ES humānās palīdzības finansējums tika izmantots, lai visneaizsargātākajiem bēgļiem sniegtu palīdzību skaidrā naudā, jo tas bija rentablākais un cieņpilnākais palīdzības nodrošināšanas veids.

ECHO tiešā veidā piedalījās starptautiskās diplomātiskās iniciatīvās, piemēram, trešajā konferencē "Atbalsts Sīrijas un reģiona nākotnei", kas notika Briselē, Sīrijas Starptautiskās atbalsta grupas Humānās palīdzības darba grupā Ženēvā, kā arī augstāko amatpersonu

sanāksmēs, kas februārī notika Ženēvā un novembrī Kopenhāgenā.

Irāka

Irākā humānā palīdzība joprojām bija vajadzīga 6,7 miljoniem cilvēku, tostarp 1,6 miljoniem iekšzemē pārvietotu personu, no kurām 375 000 personu atradās nometnēs. *ECHO* īstenoja operācijas 38 miljonu EUR apmērā, kas bija vērstas uz ārkārtas veselības aprūpes pakalpojumu, vienkāršas patvēruma vietas, droša ūdens, sanitārijas un higiēnas, kā arī humānās aizsardzības nodrošināšanu, veltot īpašu uzmanību iekšzemē pārvietotām personām. Tas sekmēja palīdzības sniegšanu personām, kas pārcietušas seksuālu vardarbību, kā arī fizioterapijas un rehabilitācijas atbalsta nodrošināšanu konflikta upuriem, jo īpaši grupām, pret kurām bija vērsta vardarbība, piemēram, jezīdiem Irākas ziemeļrietumu daļā.

ECHO atbalstīja sabiedrisko pamatpakalpojumu sniegšanas atsākšanu kara skartajos apvidos, palīdzot 4,5 miljoniem cilvēku atgriezties mājās. Šis atbalsts ietvēra izglītību ārkārtas situācijās, lai palīdzētu bērniem atgriezties skolā bieži vien pēc gadiem ilga pārtraukuma.

ECHO nodrošināja juridisko palīdzību ģimenēm, lai tās varētu atgūt personu apliecinošus dokumentus, kas tā dēvētās Islāma valsts kontroles laikā tika pazaudēti vai netika izsniegti. *ECHO* arī sniedza pamatpakalpojumus pārpildītās ieslodzījuma vietās un atbalstu nepilngadīgām personām aizturēšanas centros, kā arī nodrošināja kopienā balstītus mehānismus bijušo bērnu kareivju reintegrācijai.

Jemena

Valsts piedzīvo lielāko humanitāro krīzi pasaulē: 24,1 miljonam cilvēku (80 % iedzīvotāju) ir vajadzīgs atbalsts, un 3 miljoni no viņiem ir iekšzemē pārvietotas personas. Pārtikas nodrošinājuma trūkums skar 20 miljonus Jemenas iedzīvotāju, un vismaz 238 000 no viņiem cieš badu. Turklāt valsts saskaras ar veselības aprūpes sistēmas sabrukumu, atstājot 19,7 miljonus cilvēku bez palīdzības, un ir reģistrēti 460 000 iespējamas saslimšanas gadījumi ar holeru. Pārtikas produktu, degvielas un zāļu imports ir ierobežots un nepietiekams, un skolas ir slēgtas.

ECHO īstenoja operācijas 115 miljonu EUR vērtībā, lai nodrošinātu pārtikas produktus, veselības un izglītības pakalpojumus, kā arī ūdeni, patvēruma vietu un higiēnas komplektus kara skartajos apvidos un pārvietotajās kopienās. Finansējums tika izmantots nepietiekama uztura smagi novārdzinātu bērnu ārstēšanai, cīņai ar holēras epidēmiju un masalu un difterijas uzliesmojumiem, personu ar invaliditāti rehabilitācijai, klases telpu atjaunošanai, kā arī atbalsta sniegšanai Apvienoto Nāciju Humānās gaisa satiksmes misijai (*UNHAS*), kas nodrošina kritiski svarīgus un uzticamus gaisa un jūras satiksmes pakalpojumus humānās palīdzības sniedzējiem.

Turcija

Turcija joprojām izmitina lielāko bēgļu kopienu pasaulē. To veido 3,6 miljoni sīriešu, kam ir piemērota pagaidu aizsardzība, un aptuveni 370 000 citu tautību pārstāvji, kuri ir reģistrēti kā starptautiskās aizsardzības saņēmēji. Ar pirmo un otro maksājuma daļu Bēgļu atbalsta mehānisma Turcijā ietvaros ES nodrošināja humāno palīdzību 2,4 miljardu EUR apmērā.

Īstenojot 64 projektus un sadarbojoties ar 19 partnerorganizācijām pamatvajadzību, neformālās izglītības, aizsardzības un veselības jomā, tika atbalstīti aptuveni 1,7 miljoni bēgļu.

ECHO 2019. gadā noslēdza līgumus 1,021 miljarda EUR vērtībā, vairumā gadījumu ar Ārkārtas sociālās drošības tīklu (*ESSN*). Šī pamatprogramma 1,7 miljoniem bēgļu nodrošināja ikmēneša naudas maksājumus, kas tika ieskaitīti debetkartēs, lai viņi varētu nodrošināt savas pamatvajadzības. Programma "Ar nosacījumiem pamatoti naudas pārvedumi izglītībai" ir daļa no izglītības ārkārtas situācijās pasākumu kopuma, un ar tās palīdzību ir sniegts atbalsts vairāk nekā 560 000 bērnu. Tā nodrošina naudas pārskaitījumus neaizsargātām ģimenēm, lai veicinātu to, ka bēgļu bērni uzsāk mācības skolā un regulāri to apmeklē.

Rietumbalkāni

2018. gada sākumā radās jauns bēgļu ceļa atzars, kas šķērsoja Bosniju un Hercegovinu virzienā uz Horvātiju un Slovēniju. Bosnijā un Hercegovinā 2019. gadā ieceļoja 29 000 atbalstāmas personas salīdzinājumā ar 24 000 atbalstāmo personu 2018. gadā. Lēstais kopējais migrantu un bēgļu skaits valstī ir 8000, un aptuveni 2000 no viņiem ir bez pajumtes (nakšņo nelikumīgās apmešanās vietās, pamestās ēkās un dzelzceļa stacijās). ES sniedza humāno palīdzību Bosnijai un Hercegovinai 3,8 miljonu EUR apmērā. *ECHO* ar savu humānās palīdzības partneru starpniecību bēgļiem un migrantiem nodrošināja palīdzību veselības aprūpes, aizsardzības un atbalsta jomā (tostarp neaizsargātu personu identificēšanu; ārkārtas palīdzību, nodrošinot pārtikas un nepārtikas produktus, medicīnisko palīdzību utt.).

Ukraina

Konflikts skar vairāk nekā 5,2 miljonus iedzīvotāju, un 3,5 miljoniem no viņiem ir vajadzīga humānā palīdzība, galvenokārt valdības nekontrolētajos rajonos un abpus kontakta līnijas. ES kopā ar tās dalībvalstīm ir lielākā līdzekļu devēja humānās palīdzības un agrīnās atveseļošanas/attīstības palīdzības nodrošināšanai Ukrainā. Kopš konflikta sākuma ES ir piešķīrusi vairāk nekā 762,5 miljonus EUR, un aptuveni puse no šīs summas tika atvēlēta humānajai palīdzībai. ES (ar EK starpniecību) līdz šim ir sniegusi humāno palīdzību vairāk nekā 141,8 miljonu EUR vērtībā, 23 miljonus EUR no šīs summas 2019. gadā piešķirot 11 partneriem, kuri strādā abpus kontakta līnijas sešās intervences jomās, t. i., saistībā ar veselības aprūpi, patvēruma vietām, ūdeni, sanitāriju un higiēnu (*WASH*), izglītību, pamatvajadzībām un aizsardzību.

Lībija

Humānā palīdzība ir nepieciešama 820 000 Lībijas iedzīvotāju. Lībijā 20 % no veselības aprūpes iestādēm ir slēgtas, jo ir sagrautas, izpostītas vai aizņemtas citiem mērķiem. Ir pieļauti daudzi starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumi, tika veikta cilvēku tirdzniecība un radīti šķēršļi palīdzības organizāciju centieniem piegādāt palīdzību un tai piekļūt.

ECHO īstenoja operācijas 8 miljonu EUR vērtībā, atbalstot konflikta upuru veselības pamataprūpi, tostarp neatliekamas ķirurģiskas operācijas kara apstākļos, traumu apkopes komplektu nodrošināšanu, fizisko rehabilitāciju, protēzes un psihosociālo atbalstu, pirmās nepieciešamības medikamentu nodrošināšanu, kā arī ar dzimumu saistītas vardarbības upuru aprūpi. Palīdzības sniedzēji konflikta skartajos apvidos atjaunoja primārās veselības aprūpes

pakalpojumus, kā arī pamatizglītības nodrošināšanu Bengāzī un Sirtē, tādējādi tūkstošiem bērnu var piekļūt pamatizglītībai un saņemt psihosociālo atbalstu. ES arī nodrošināja pārtikas palīdzību un atbalstu iztikas līdzekļu veidā, kā arī palīdzību naudas maksājumu formā visneaizsargātākajiem cilvēkiem. Pakalpojumi bez jebkādas atlases tika nodrošināti visām neaizsargātajām personām, tostarp migrantiem, bēgļiem un patvēruma meklētājiem.

Ēģipte

Ēģiptē 250 000 reģistrētu bēgļu ir iestrēguši tādu lielpilsētu kā Kaira un Aleksandrija vispārapdzīvotākajos un nabadzīgākajos rajonos, kuros arī bēgļu uzņēmējas kopienas ir ļoti neaizsargātas. Aptuveni 50 % bēgļu ir no Sīrijas, un pārējie ir galvenokārt no Austrumāfrikas, Irākas un Jemenas.

ECHO 2019. gadā īstenoja operācijas 5 miljonu EUR vērtībā, piedāvājot humāno aizsardzību, ārkārtas veselības aprūpes pakalpojumus (jo īpaši māšu veselības un reproduktīvās veselības aprūpes jomā), izglītību ārkārtas situācijās, kā arī naudas maksājumus pamatvajadzību apmierināšanai. Ēģiptē 38 % no visiem bēgļiem ir bērni, un nepavadītu un nošķirtu bērnu īpatsvars palielinās.

Sahravi krīze

Pēc četrdesmit gadus ilga neatrisināta politiskā konflikta, kas ir izraisījis humanitāras sekas, desmitiem tūkstoši Sahravi bēgļu ir iestrēguši aizmirstas un ieilgušas krīzes situācijā. Viņi dzīvo piecās nometnēs tuksnesī Alžīrijas dienvidrietumu daļā, un viņu izdzīvošana ir atkarīga no humānās palīdzības.

ECHO īstenoja operācijas 9 miljonu EUR vērtībā, piegādājot pārtikas produktus un cīnoties pret Sahravi bēgļu sieviešu un bērnu vidū arvien pieaugošo nepilnvērtīgo uzturu, kā arī sniedzot piekļuvi drošam dzeramajam ūdenim. *ECHO* arī piegādāja pirmās nepieciešamības medikamentus, nodrošinot 80 % no nometņu iedzīvotāju vajadzībām veselības jomā, kā arī sniedzot īpašu atbalstu cilvēkiem ar invaliditāti. Turklāt *ECHO* nodrošināja izglītību ārkārtas situācijās, mīkstinot negatīvās sekas, ko rada izglītības iestāžu infrastruktūras sliktais stāvoklis un neapmierinošās sanitārās labierīcības skolās.

Horizontālās prioritātes

Saskaņā ar iepriekš apstiprinātajām saistībām 10 % no 2019. gada ES humānās palīdzības budžeta *ECHO* veltīja izglītībai ārkārtas situācijās un izpildīja savu apņemšanos 35 % no humānās palīdzības izmaksāt naudas pārskaitījumos. 2019. gadā arī tika pieņemtas darbības pamatnostādnes *The Inclusion of Persons with Disabilities in EU-funded Humanitarian Aid Operations* (“Cilvēku ar invaliditāti iekļaušana ES finansētajās humānās palīdzības operācijās”).

Izglītība ārkārtas situācijās (IĀS)

ECHO turpināja darboties kā izglītības ārkārtas situācijās atbalstītājs visā pasaulē. *ECHO* piešķirtais finansējums izglītībai ārkārtas situācijās sasniedza 166 miljonus EUR, un tas tika izmantots, lai atbalstītu darbības 52 valstīs un sniegtu labumu vairāk nekā 2,5 miljoniem

atbalsta saņēmēju, nodrošinot meitenēm un zēniem visneaizsargātākajā situācijā piekļuvi drošai un kvalitatīvai izglītībai.

Lai uzlabotu informētību par izglītību ārkārtas situācijās un šā pasākumu kopuma pamanāmību, *ECHO* 2019. gada maijā organizēja augsta līmeņa pasākumu "Izglītība ārkārtas situācijās: skola visiem" (*Education in Emergencies: School4All*). Šajā pasākumā piedalījās komisārs *Christos Stylianides*, Nobela Miera prēmijas ieguvējs *Denis Mukwege*, organizācijas *Handicap International* pārstāve *Axelle Red*, kā arī dziedātājs *Typh Barrow*. *ECHO* īstenoja sociālo plašsaziņas līdzekļu kampaņu *#RaiseYourPencil for #School4All*, lai parādītu savu solidaritāti ar visiem krīzes skartajiem bērniem, kuri neapmeklē skolu.

Palīdzība skaidrā naudā

ECHO turpināja virzīt apspriedes par naudas pārskaitījumiem. Tās ir bijušas būtiskas, veicinot līdzekļu devēju lielāku koordināciju, pieņemot kopīgu līdzekļu devēju paziņojumu par naudas maksājumiem divās valstīs, kurās šis projekts tiek izmēģināts, proti, Nigērijā un Bangladešā.

ECHO publicēja dokumentu *EU Cash Compendium 2019: Doing More Cash, Better*, ("ES kopsavilkums par naudas maksājumiem 2019. gadā: plašāks un labāks naudas izmantojums"), kurā izcelti rezultāti projekta līmenī, atsaucoties uz *ECHO* publikācijā *Large-scale Cash Guidance Note* ("Norādes par plaša mēroga naudas izmantojumu") izklāstītajiem ieteikumiem. Dokumentā ir izcelta projektos īstenotā atšķirīgā pieeja, aprakstīts, kā projektu izpildē tiek ievēroti *ECHO* publikācijā *Large-scale Cash Guidance Note* ("Norādes par plaša mēroga naudas izmantojumu") sniegtie ieteikumi un kā projektu īstenotāji nodrošina koordināciju ar citiem līdzekļu devējiem un sociālās drošības tīklu, kā arī problēmas un gūtie secinājumi. Kā paredzēts norādījumos, vairākās valstīs panāktie efektivitātes rādītāji jau ir 85:15 (85 % finansējuma sasniedz palīdzības saņēmējus, kuriem šis atbalsts ir paredzēts) un pat augstāki.

Inovācija un privātā sektora iesaiste

ECHO turpināja piedalīties pasaules mēroga apspriedēs, jo īpaši Pasaules ekonomikas foruma ikgadējā sanāksmē, Apvienoto Nāciju Organizācijas Ekonomikas un sociālo lietu padomes (*ECOSOC*) Humānās palīdzības jautājumu nodaļas un ANO Ģenerālās asamblejas darbā, kā arī Berlīnes līdzekļu devēju sanāksmē par turpmāko inovāciju humānās palīdzības jomā. *ECHO* turpināja atbalstīt inovatīvu pieeju izstrādi, izmantojot humānās palīdzības īstenošanas plānu tematisko politikas jomu pielikumu, kurā partneri ir aicināti samazināt humānās palīdzības sniegšanas radīto vides pēdas nospiedumu, izmantojot digitālas pieejas, kā arī atbalstīt Eiropas Inovācijas padomes "Apvārsnis 2020" balvu par augstajām tehnoloģijām par pieņemamu cenu humānajai palīdzībai, kas tiks piešķirta 2020. gadā.

ES vadošā loma iniciatīvā "Aicinājums rīkoties, lai ārkārtas situācijās aizsargātu pret vardarbību, kas saistīta ar dzimumu"

ECHO piedalās globālajā iniciatīvā "Aicinājums rīkoties, lai ārkārtas situācijās aizsargātu pret vardarbību, kas saistīta ar dzimumu". ANO Iedzīvotāju fonda vadītā projekta "Uzlabotas reaģēšanas spējas" (*ECHO* programma) ietvaros tika atbalstīta starpiestāžu standartu izstrāde attiecībā uz vardarbību, kas saistīta ar dzimumu, kā arī norādes par to, kā izstrādāt kontekstam atbilstošus plānus saistībā ar aicinājumiem rīkoties (pamatojoties uz izmēģinājuma projektiem

Nigērijā un Kongo Demokrātiskajā Republikā). *ECHO* 2018. un 2019. gadā piešķīra aptuveni 52 miljonus EUR, lai novērstu seksuālu vardarbību un vardarbību, kas saistīta ar dzimumu, kā arī reaģētu uz šādas vardarbības gadījumiem. *ECHO* ieviesa savu pirmo e-mācību moduli par *ECHO* dzimuma un vecuma marķieri.

***ECHO Flight* (Āfrika) un atbalsts humānās palīdzības gaisa pārvadājumu pakalpojumiem**

ECHO Flight ir humānās palīdzības dienests, kura rīcībā ir seši gaisa kuģi un budžets 12,4 miljonu EUR apmērā. *ECHO* partneri un humānās palīdzības organizācijas var izmantot šā dienesta pakalpojumus bez maksas. *ECHO Flight* 2019. gadā atbalstīja vairāk nekā 250 projektus, veica vairāk nekā 25 000 humānās palīdzības darbinieku pārvadājumus, kā arī transportēja ar humāno palīdzību saistītas kravas aptuveni 200 tonnu apmērā.

Turklāt ES sniedza ieguldījumu saistībā ar bezpeļņas humānās palīdzības gaisa pakalpojumu veikšanu, piemēram, 25 miljonus EUR *WFP*/*UNHAS* un tā īstenotajās materiāltehniskās apgādes operācijās 12 valstīs.

Kopsavilkums par 2019. gadā veiktajiem novērtējumiem

Apvienotais izvērtējums par Eiropas Savienības humanitārajām intervencēm Centrālāfrikā, kā arī par humānās palīdzības koordināciju (2014–2018)

ES sniedza būtisku ieguldījumu neatliekamu vajadzību risināšanā un humānās palīdzības sniegšanas stiprināšanā Centrālāfrikā. *ECHO* darbības, pārliecinoša iecerēto rezultātu sasniegšana, ko nodrošināja partneri, un atbalsts ANO Humānās palīdzības koordinācijas biroja koordinācijas funkcijai, jo īpaši saistībā ar koordinācijas trūkumu novēršanu, bija ieguvumi.

Izvērtējumā tika izceltas grūtības, kas saistītas ar joprojām pastāvošajām hroniskajām vajadzībām un koordinācijas trūkumiem, un tika sniegti ieteikumi turpmākās ES humānās palīdzības un koordinācijas atbalstam šajā reģionā.

Apvienotais izvērtējums par Eiropas Savienības humanitārajām intervencēm Afganistānā, kā arī partnerību ar Norvēģijas Padomi bēgļu jautājumos (2014–2018)

Novērtējumā tika secināts, ka *ECHO* Afganistānai sniegtās palīdzības kontekstā ir būtisks dalībnieks un ka tas atbalsta sinerģijas veidošanos starp attīstības un humānās palīdzības jomā veiktajiem pasākumiem. *ECHO* īstenotās darbības palīdz mazināt tūlītējās konfliktu un katastrofu sekas. Tā ārkārtas reaģēšanas mehānisms un palīdzība skaidrā naudā (ko galvenokārt sniedz, reaģējot uz attiecīgajām vajadzībām) ir orientēta uz iekšzemē pārvietotām personām.

Izvērtējot partnerību, tika secināts, ka tā ir ļoti kvalitatīva. Tika ņemti vērā pārliecinoši pierādījumi par to, ka visos līmeņos ir noritējusi regulāra, visaptveroša un pārredzama informācijas apmaiņa, kuras īstenošanā galvenais faktors bija uzticība. Tika konstatēti arī daži trūkumi: atsevišķi procesi nebija efektīvi, bija dažas nepilnības iekšējā komunikācijā, kā arī revīzijas prasības abām pusēm radīja ievērojamus izdevumus.

2019. gada budžets

1. Komisijas noslēgto finansēšanas nolīgumu saraksts humānās palīdzības jomā[3]:
   Nolīgumi par ES piešķirto humāno palīdzību ir pieejami finanšu pārredzamības sistēmas vietnē.

2. Budžeta izpilde

ECHO 2019. GADA BUDŽETA IZPILDE

Izņemot ārējos piešķirtos ieņēmumus no dalībvalstīm

Reģions/valsts	Summa	%
Āfrika	**632**	**29**
Sudāna un Dienvidsudāna	105	
Centrālāfrika	68	
Lielo ezeru reģions	72	
Āfrikas rags	163	
Āfrikas dienvidi, Indijas okeāna valstis	60	
Rietumāfrika	138	
Ziemeļāfrika	17	
Āfrika	10	
Tuvie Austrumi, Dienvidaustrumeiropas valstis un austrumu kaimiņreģions	**1062**	**50**
Tuvie Austrumi	436	
Dienvidaustrumeiropas valstis un austrumu kaimiņreģions	627	
Āzija, Klusais okeāns	**127**	**6**
Āzijas dienvidrietumi un centrālā daļa	75	
Dienvidaustrumāzija un Klusā okeāna reģions	52	
Latīņamerika, Karību jūras reģions	**104**	**5**
Latīņamerika	84	
Karību jūras reģions	20	
Katastrofas pasaulē	**40**	**2**
Civilā aizsardzība[4]	**95**	**4**
ES palīdzības brīvprātīgie	**18**	**1**
Papildu darbības un atbalsts	**68**	**3**
KOPĀ	**2146**	**100**

[3] Norādot attiecīgo partnerorganizāciju nosaukumus.

4 Uz šajā pozīcijā iekļautajām darbībām neattiecas Regula par humāno palīdzību, un tās netiek finansētas no humānās palīdzības budžeta līdzekļiem.

(miljonos €)

PAPILDU INFORMĀCIJA UN AVOTI

- Vispārīga informācija par *ECHO*: http://ec.europa.eu/echo/en
- Finanšu informācija par Eiropas Komisijas humānās palīdzības darbībām 2019. gadā: https://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/financing-decisions-hips-2019_en
- Operatīvā informācija par iepriekšējiem gadiem: https://ec.europa.eu/echo/who/accountability/annual-reports_en
- *ECHO* darbības pārskats par 2019. gadu: https://ec.europa.eu/info/publications/annual-activity-report-2019-european-civil-protection-and-humanitarian-aid-operations-echo_en
- Pārvaldības un snieguma ziņojums par 2019. gadu: https://ec.europa.eu/info/publications/annual-management-and-performance-report-2019_en
- *ECHO* novērtējuma ziņojumi: http://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/evaluations en
- Eiropas Komisijas un dalībvalstu humānās palīdzības finansējuma dati: https://webgate.ec.europa.eu/hac/
- *INFORM* globālais riska indekss: https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/inform-index

2014. gada partnerības satvaru parakstījušo partneru saraksts

http://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/weblistpartners.pdf